

Декрет про скасування системи большевицької господарки

Від накинених большевиками колгоспів назад на шлях індивідуального господарства

Краків, 1 березня.

(тп) В Берліні вийшов декрет про скасування большевицької системи колективної господарки, іншими словами про скасування колгоспів. Коли пригадаємо, що колективізація сільського господарства була в Советському Союзі здійсненням одного, з головних принципів комуністичної доктрини та що в практиці ця колективізація була одним із найголовніших інструментів поневолення мільйонів мас хліборобського люду, то скасування цієї системи та поворот до системи індивідуальної господарки визволяє хлібороба на колишніх большевицьких землях із пут неволі. Годі відразу передбачити, які наслідки матиме ця теперішня зміна у психіці хліборобського населення, та в господарській структурі країни. Однак уже сьогодні можна привіряти скасування большевицьких олективів до акту скасування панщини. Офіційно Німецька Пресова Агенція повідомляє про цю подію так:

Берлін, 27 лютого.

Райхсміністр для зайнятих східних земель, Альфред Розенберг у порозумінні з уповноваженим для 4-літнього плану Райхсмаршалом Германом Герінгом, видав новий земельний розпорядок для перейнятих земель колишнього Советського Союзу з кордонів 1939 року, в яких уведено вже цивільне управління. Цей новий земельний розпорядок касує колективну систему та проголошений для її реалізації так званий зразковий статут сільсько-господарських артілів. На місце большевицької колгоспної системи входить новий лад, який у різних поступених та взаємно себе доповнюючих формах завертає хліборобське населення Сходу до індивідуальної рільної господарки. Із зрозумілих причин неможливо з дня на день усунути всі сліди большевицьких метод, закріплюваних насильно всіма засобами від 20-ти років, метод, які довели у практиці до закріпачення селян.

Тому розв'язані колективні

господарства будуть перетворені спершу у громадські господарства. З тих громадських господарств розвинеться індивідуальна форма господарки у постаті кооперативного хліборобства та окремих господарств. У сільсько-господарській кооперативі буде передана земля, що її досіль спільно управляли, членам для са-

мостійної управи та користування. За устійненим планом будуть цю землю управляти остаточно оформлення, земля, яку вільно було досі управляти для власних цілей та яка проте була власністю держави, буде проголошена, як приватний маєток, вільна від податків і може бути відпо-

відно до пропозиції побільшена. Плекання худоби не підлягає в майбутньому ніяким загальним обмеженням. У порозумінні з Головною Командою Німецьких Збройних Сил новий земельний лад обов'язує також в областях, зайнятих німецькими військами, що їх ще не перебрало цивільне управління.

Перша українська політична еміграція

Львів, 1 березня.

В часі, коли українська еміграція має завдяки перемозі Німеччини над большевицько-московським варварством шаста повернутися на рідну землю, залишену нею тому 20 літ, варто згадати, про першу українську еміграцію, яка після невдачі гетьмана Мазепи мусіла з ним покинути Україну.

Битва під Полтавою, 1709 р. рішила долю України на довгий час. Гетьман Іван Мазепа, його союзник шведський король Кароль XII мусів з рештками своїх армій податися в Туреччину. На поразку Мазепи і Карла зложилося багато причин; українське простотодія не розуміло великих намірів гетьмана Мазепи визволити Україну з московського ярма, слухало московських підшептів і подекуди неприхильно ставилося до змагань гетьмана. Також король Карло з'явився в Україні не в пору, бо саме тоді значна частина козацького війська була при московському війську, куди їх мусів Мазепа вислати ще перед приходом Карла в Україну. Ця частина мусіла, щоб не бути знищеною до ноги москалями, даліше слухати московських приказів. Цар Петро назначив ім гетьманом Івана Скоропадського (від його брата виводить свій рід Павло Скоропадський, гетьман 1918 року), який хоч і був учасником задумів Мазепи, прийняв гетьманський уряд в надії, що цим способом врятує для України рештки її самоуправи. Він і дійсно боронив пізніше Україну проти нових московських зазіхань. Так отже в самим початку акція Мазепи через розлам в козацькому війську була засуджена на невдачу. Поразка під Полтавою остаточно вирішила війну в користь Москви і всі українці, що брали в ній участь по стороні Мазепи і Карла, побоюючись жорстокої пимсти озвірих москалів, подалися на еміграцію.

З Мазепою пішло на еміграцію чимало видатнішої старшини, родового козацтва, а найбільш січовиків — запорожців під проводом кошового Костя Гордієнка, завзятого ворога Москви. Числа цих всіх козаків годі докладно подати. Приблизно було їх около 10 може 15 тисяч. В Бендерах старий геть-

ман Мазепа ромер 22 серпня 1709 року і його поховали в монастирі в Галаці. В справі вибору нового гетьмана були між козацтвом непорозуміння: городові козаки бажали на гетьмана небожа Мазепи Войнаровського, якого Мазепа, сам нежонатий, хотів бачити своїм наслідником і, якому записав в спадщину велике майно — 180.000 дукатів. Мазепа, як передше Богдан Хмельницький, розумів, що українську анархію можна оховстати лише створенням дідичної, родової монархії, отже загальнонаціонального авторитету, що став би понад всім. Тому, що Войнаровський сам не мав охоти переймати булави в таку тяжку хадану, що запорожці воліли гетьманом мати заслужено діяча Орлика і що за ним вилівівся теж шведський король — тому Орлик став 5 квітня 1710 р. гетьманом і зложив присягу на гетьманський уряд. Пилип Орлик визначив теж своєю діяльністю політичний напрям української нації: при його виборі уложено статті, які лягли в основу першої писаної української конституції з 1711 року. На підставі цих статей гетьман не мав бути самовладним володарем, але мав мати при собі тісншу Генеральну Раду, а для рішення важніших державних справ Генеральну Раду, що мала тричі річно збиратися. Пилип Орлик доручив пізніше дальшу політичну діяльність своєму синові Григорові; в його планах була думка надати Україні форму конституційної родової монархії.

Українська мазепинська еміграція не тратила думки збройно виступити проти Москви і живо мобілізувала європейську думку проти Москви. Обставини склалися для України прихильно. Туреччина вивідила Москві війну і татарський хан згодився з козаками Орлика рушити похідом в Україну. Гетьман Орлик видав до народу універсал, в якому закликав прилучитися до нього, і дійсно, в Правобережжі, в околиці Білої Церкви багато козаків та міщан підсилювали ряди Орлякового війська. За це Лівобережжя України не відгукнулася. Гетьману Івану Скоропадському Орлик запропонував приєднатися до боротьби проти Москви і навіть годився зрестися булави в його користь. Та Іван Скоропадський не послушав. Він, видно, не довіряв союз-

Петро твердив, що про це не було мови і користаючи зі слабости турків таки з України не вступився.

Гетьман Орлик надалі не перестав боронити прав України. В 1712 році видав він маніфест до європейській урядів, а також написав більший твір. Так бодай словом пригадав він, що українська справа не вмерла. Він вийшов до Швеції, де йому довелось жити в недостатку, бо вичерпана війською Швеція не могла дати йому належного удержання хоч було до цього зобов'язана. Тут він гетьман дипломатичну акцію проти Москви. Але коли 1721 р. Швеція заключила мир з Москвою, мусів гетьман Орлик покинути Швецію і податися через Європу до Туреччини. В цей час йому грозила небезпека від московських агентів які хотіли його схопити і силом вивести до Москви. Так зробили москалі з козацькими старшинами Войнаровським і Герієм ком. Орлик мусів поселитися в Солуні, де прожив 12 років. Турки не дозволяли покинути йому це місто. Гетьман мусів свою роботу для добра України обмежити до писання листів до різних європейських володарів, в яких виясни українську справу. В цей час зв'язком між європейськими володарями і гетьманом був його син Григор, що був на французькій дипломатичній службі і втішався великим довірям французького короля.

Українські козаки-емігранти поселилися в Олешках, в північній Таврії. Жилося їм тяжко, бо ні коли не були певними ні свого життя, ні майна від зрадливих татарів. Та вертаючись в Україну, де ки жив Гордієнко, не хотіли, б знали, яка доля стрінула цих козаків, що повірили московським обіцянкам і адалися на ласку царя. Москва мучила родини козаків що подалися з Мазепою і змушувала їх писати листи до козаків з закликом вертатися. Ті, що заклики послушались мусіли тяжко каратися на Сибірі чи Москві, куди їх заслали. В 1733 р. туга за Україною взяла верх серед емігрантів, вони вернулись на Запоріжжя і цілком піддалися Москві. Так вони виявили нетерпеливість і гетьман Орлик гірко докоряв за це чинив їм у своїм листі Якраз тоді, 1734 р. вибухла війна татарів з Московщиною, Орлик надіявся ще раз